

Liwayway

*Isang Manghahayag ng Presensya
ni Cristo*

Ang magasin na The Dawn

Hunyo 2026

Talaan ng mga Nilalaman

MGA TAMPOK NG LIWANAG	2
ANG ARAW NG PENTECOST	2
INTERNATIONAL BIBLE STUDIES	20
DEBORAH AT BARAK	20
SAGOT ANG PANALANGIN NI HANNAH	23
JONATHAN AT DAVID - MATAPAT NA MGA KAIBIGAN	26
AMOS, ISANG MATAPANG NA PROPETA	29
BUHAY KRISTİYANO AT DOKTRINA	32
KINUMPIRMANG PANGAKO	32

Sumabay sa iyong Bibliya!

Ang Araw ng Pentecost

"Noong araw ng Pentekostes, ang lahat ng mga mananampalataya ay nagtitipon-tipon sa isang lugar. Bigla, may narinig silang tunog mula sa langit na parang rumaragasang malakas na hangin, at pinuno nito ang bahay na kanilang kinatatayuan. Pagkatapos, may lumitaw na parang mga dila ng apoy at nanahan sa bawat isa sa kanila. At ang lahat ng naroroon ay napuno ng Banal na Espiritu at nagsimulang magsalita sa ibang mga wika, ayon sa ipinagkaloob sa kanila ng Banal na Espiritu."
Mga Gawa 2:1-4

Karaniwang kinikilala ng Kristiyanong mundo ang tatlong natatanging pangyayari bilang batayan ng kanilang paniniwalang panrelihiyon: Ang himalang pagsilang ni Hesus sa pamamagitan ng kanyang ina na si Maria; ang kamatayan ni Hesus sa krus ng Kalbaryo; at ang pagkabuhay ni Hesus sa ikatlong araw tungo sa banal na espiritwal na kalikasan. May isang ika-apat na pangyayari na napakahalaga sa isang Kristiyano - isa na, gayunpaman, ay hindi karaniwang tinatamasa ang parehong lalim ng pagpapahalaga gaya ng nararapat. Ito ang Araw ng Pentekostes, na naganap limampung araw matapos ang muling pagkabuhay ni Jesus. Layunin namin sa kasalukuyang pagtalakay na ito na suriin ang pinagmulan, kaligiran, at higit sa lahat, ang kahulugan ng espesyal na araw na ito sa kasaysayan ng pananampalatayang Kristiyano.

Ang salitang "Pentekoste" ay makikita lamang nang tatlong beses sa Bibliya at dahil ito ay salitang Griyego, lumalabas lamang sa Bagong Tipan. Ang pinaka-pamilyar na paggamit nito ay matatagpuan sa mga salita ng ating pambungad na teksto. Ginamit din ang salitang ito sa Gawa 20:16: "Nakapagpasya si Pablo na sasakay sa barko papuntang Efeso sa kapistahan ng Pentecost, sapagkat ayaw niyang magpalipas ng panahon sa Asia; nagmamadali siya upang, kung maaari, makarating sa Jerusalem sa araw ng Pentecost." Ang huling paggamit ng salitang ito ay nasa 1 Corinto 16:8: "Manatili ako rito sa Efeso hanggang sa Pista ng Pentecostes." Sa huling dalawang sanggunian na ito, ipinahihiwatig na ang Pentecostes ay higit pa sa isang kapansin-pansing kaganapan na inilarawan sa Kabanata 2 ng Mga Gawa tungkol sa pagbibigay ng Banal na Espiritu. Nagmula ang Pentecostes bilang isa sa mga araw ng kapistahan ng mga Hudyo na inilarawan sa Lumang Tipan.

Ang Pista sa Lumang Tipan

Ang naging kilala noong Panahon ng Bagong Tipan bilang Pentekostes ay isa sa tatlong taunang kapistahan ng Israel. Sa Lumang Tipan, ito ay may dalawang pangalan - ang "Kapistahan ng Ani" at ang "Kapistahan ng mga Linggo." Nababasa natin ito sa pangalang Kapistahan ng Ani sa Exodo 23:14-16: "Tatlong beses sa isang taon kayo'y magdiriwang ng kapistahan para sa akin. Ipagdiriwang ninyo ang Kapistahan ng Walang Lebadura: . . . At ang kapistahan ng ani [Pentekostes], ang mga unang bunga ng inyong mga gawa na inyong itinanim sa bukid: at ang kapistahan ng pag-aani, na nasa

katapusan ng taon, pagka-ani ninyo ng inyong mga gawa mula sa bukid."

Isa pang sanggunian tungkol sa kapistahang ito ay nasa Deuteronomio 16:9,10,16, kung saan ito ay tinatawag na Kapistahan ng mga Linggo. "Bilangin mo ang pitong linggo mula nang unang simulan mong anihin ang butil sa panahon ng pag-aani. Pagkatapos ay ipagdiwang mo ang Kapistahan ng Ani upang parangalan ang Panginoon mong Diyos. Maghandog kayo sa kaniya ng kusang-loob na handog ayon sa biyayang natanggap ninyo mula sa kaniya. . . . Bawat taon, ang bawat lalaki sa Israel ay dapat ipagdiwang ang tatlong kapistahang ito: ang Kapistahan ng Walang Pampa, ang Kapistahan ng Ani, at ang Kapistahan ng mga Kubo. Sa bawat isa sa mga okasyong ito ng , ang lahat ng lalaki ay dapat lumapit sa harap ng Panginoon ninyong Diyos sa lugar na kaniyang pipiliin, ngunit hindi sila dapat lumapit sa harap ng Panginoon nang walang handog para sa kaniya." Ang Pista ng mga Linggo ay binanggit din sa dalawang iba pang lugar: Exodo 34:22 at Bilang 28:26-31.

Ang Levitico kabanata 23 ay nagpapaliwanag nang detalyado kung kailan eksaktong naganap ang Pentekostes, ang layunin nito, at kung bakit ito inilarawan sa dalawang pangalan – Kapistahan ng Ani at Kapistahan ng mga Linggo. Ang mga talata 5-7 ay nagsasaad, "Sa ika-labing-apat na araw ng unang buwan sa dapithapon ay ang Paskwa ng Panginoon. At sa ikalabing-limang araw ng parehong buwan ay ang kapistahan ng walang lebadura. . . . Sa unang araw [ang unang araw ng Kapistahan ng Walang Lebadura - ang ikalabing-limang araw ng unang buwan] ay magkakaroon kayo

ng banal na pagtitipon: hindi kayo gagawang anumang mabigat na gawain." Ang unang araw ng Pista ng Mga Walang Lebadura ay dapat maging isang "banal na pagtitipon," ibig sabihin, isang espesyal na Sabado. Ang mga araw ng Sabado ay mga araw na hindi gumagawa ng mabibigat na gawain ang mga Israelita. Sa kasong ito, hindi ito ang lingguhang ikapitong araw na Sabado, kundi isang espesyal na Sabado - isang banal na pagtitipon para sa Panginoon.

Patuloy sa Levitico 23:10,11, "Salita'n mo ang mga anak ni Israel, at sabihin mo sa kanila, Pagdating ninyo sa lupain na aking ibibigay sa inyo, at mag-ani kayo ng bunga nito, magdadala kayo ng isang bungkos ng mga unang bunga ng inyong ani sa saserdote: At iaaalog niya ang bungkos sa harap ng PANGINOON, upang tanggapin para sa inyo: sa araw na kasunod ng sabado iaaalog ito ng saserdote." Ang "pag-aalog" na ito ng bungkos, o dakot, ng unang bunga ng ani ng butil ng Israel, ay gagawin sa ika-labing-anim na araw ng unang buwan, ang "sumunod na araw" ng espesyal na Sabado, na nasa ika-labinlima, gaya ng nabanggit na.

Ang Levitico 23:15,16 ay nagsasaad: "Mula sa araw pagkatapos ng Sabado – ang araw na inihaharap ninyo ang bungkos ng butil upang itaas bilang isang espesyal na handog [ang ika-labing-anim na araw ng unang buwan] – magbilang kayo ng pitong buong linggo [49 na araw]. Magpatuloy sa pagbilang hanggang sa araw pagkatapos ng ikapitong Sabado, limampung araw ang nakalipas. Pagkatapos ay maghandog ng bagong butil sa Panginoon." Ang ika-limampung araw na ito ang Pista ng mga Linggo - o

ang Pista ng Ani. Tinawag itong Pista ng mga Linggo dahil ang petsa kung kailan nagaganap ang pista ay tinutukoy sa pamamagitan ng pagbilang ng pitong linggo, at isang araw pa, mula nang ihandog ang bungkos ng unang bunga. Bukod pa rito, ang salitang Griyego na Pentecost ay nangangahulugang "ikalabing-limang araw." Depende sa pagbibilang ng mga Hudyo sa bawat taon ng kalendaryo, ang petsa ng Pentekostes ay maaaring magbago mula sa huling bahagi ng Mayo hanggang sa unang bahagi ng Hunyo. Batay sa pagkalkula sa Levitico 23, ang katugmang petsa para sa Pentekostes ngayong taon ay Mayo 23, 2026.

Layunin ng Kapistahan ng Israel

Ang kapistahang ito ng Israel ay isang pagdiriwang ng pasasalamat sa Diyos para sa unang bunga ng kanilang ani, kaya't ang pangalawang pangalan nito ay Kapistahan ng Ani. Ito ay isang espesyal na ani. Hindi ito ani ng gulay o prutas kundi ani ng butil - partikular na trigo. Ang unang bunga ng aning ito ay inialay sa Diyos. Sa panahon ng kapistahang ito, maraming handog ang inihain. May mga handog na sinusunog, handog na karnel, handog na inumin, handog para sa kasalanan, at handog ng kapayapaan – lahat ay ibinibigay bilang pagdiriwang ng pasasalamat sa Diyos para sa kanilang ani ng trigo. Levitico 23:16-20

Ang isang espesyal na handog sa kapistahang ito ay ang "bagong handog na karne," gaya ng nakasaad sa talata 16. Inilalarawan ang handog na ito sa Levitico 23:17: "Magdadala kayo mula sa inyong mga tahanan ng dalawang tinapay na pinagwagayway na gawa sa dalawang-sampung

bahagi ng pinong arina; lulutuin ang mga ito na may lebadura; ito ang mga unang bunga para sa Panginoon." Ang mga Israelita ay maghahain ng dalawang tinapay na gawa mula sa unang bunga ng kanilang ani ng trigo. Ang mga tinapay ay itinaas sa harap ng Panginoon bilang pasasalamat at dedikasyon sa Kanya para sa kasaganaan ng kanilang ani. Limampung araw bago iyon, nag-alay din sila ng handog na inalog sa harap ng Diyos, ngunit ito ay isang dakot lamang mula sa mga unang bunga. Ngayon ay sinimulan na nila ang aktwal na pag-aani ng trigo at nagdala ng dalawang tinapay, na gawa sa kakabunot pa lamang nila, upang ialay sa Panginoon. Magpapatuloy ang kanilang pag-aani hanggang maani ang lahat ng trigo.

Katumbas sa Bagong Tipan

Ang dahilan ng pagbibigay ng detalye tungkol sa Pista ng Ani ng Israel, o Pista ng mga Linggo, ay dahil ito ay partikular na konektado sa Araw ng Pentekostes sa Bagong Tipan. Una, ating pansinin ang pagkakatugma ng takdang panahon ng pistang ito. Tulad ng naunang binanggit mula sa Levitico 23:5, ang ika-14 na araw ng unang buwan ay ang Paskwa ng mga Hudyo. Sa Bagong Tipan, ito ay tumutukoy sa kamatayan ni Jesus bilang ang mas dakilang korderong-paskwa - "ang Korderong ng Diyos, na nag-aalis ng kasalanan ng mundo." (Juan 1:29). Ang kamatayan ni Jesus ay naganap nang eksakto sa mismong petsang ito. Kung babalikan muli ang Levitico 23:10,11, dalawang araw pagkatapos, sa ika-16 na araw ng unang buwan, ang bungkos, o dakot, ng unang bunga ay inwagayway sa harap ng Panginoon. Ito ay tumutukoy sa muling pagkabuhay ni Jesus, na naganap din naman

dalawang araw matapos ang kanyang kamatayan bilang Korderong Paskwa. Tulad ng kaniyang ipinahayag, si Jesus ay nasa libingan nang tatlong araw at kalahati - bahagi ng ika-14, buong ika-15, at bahagi ng ika- , ang ika-16 na araw ng unang buwan, ayon sa pamamaraang Hudyo. Mateo 16:21; Lucas 9:22

Sinabi ni Apostol Pablo sa 1 Corinto 15:20 na si Jesus ay "ang panganay sa mga nangatulong." Siya ang bungkos, ang dakot, ng mga unang bunga—ang pinakaunang muling nabuhay mula sa mga patay tungo sa buhay na walang hanggan sa pamamagitan ng makapangyarihang kapangyarihan ng Diyos. (Colosas 1:18). Ang simbolikong "pag-aalon" na ito ng bungang-dahon ng unang bunga ay nagpapakita ng pagtanggap ng Diyos sa makaliligtas na sakripisyo ni Jesus, na ang kinalabasan ay ang kanyang muling pagkabuhay mula sa mga patay sa pamamagitan ng makalangit na kapangyarihan. Sa wakas, kung bibilangin ang pitong Sabado at isa pa, o limampung araw, mula sa muling pagkabuhay ni Jesus, ang bungang-dahon ng unang bunga, ay magdadala sa atin sa Araw ng Pentecostes, gaya ng nakatala sa Kilos Apostoliko kabanata 2.

Tulad ng ang kapistahan ng Israel ay ang pag-aalay ng mga unang bunga ng kanilang ani ng trigo, ang Araw ng Pentekostes ay sumaklaw sa pag-aalay ng mas dakilang mga unang bunga - ang "espritwal na trigo" sa Diyos. Ang simbahan, na binubuo ng mga tapat na Kristiyano, ay dapat isama bilang bahagi ng uri ng mga unang bunga. Si Jesus ang "una" sa uri ng mga unang bunga, ngunit ang iglesia rin, ayon sa Santiago 1:18, ay isang "uri ng unang bunga." Pinag-

uusapan din ni Juan na tagapagpahayag ang mga tapat na Kristiyano bilang "unang bunga" sa Pahayag 14:4, kung saan inilalarawan niya sila bilang "tinatawad mula sa mga tao, na mga unang bunga sa Diyos at sa Kordero." Nagsimula ang dedikasyong ito ng simbahan sa Pentekostes, kung saan ito ay simbolikong inwagayway, o ipinakita, sa harap ng Ama sa Langit bilang inialay sa kaniya.

Sa pagtingin sa Araw ng Pentecost, ito ay ang kasukdulan ng tatlong napakahalaga at mahalagang pangyayari sa plano ng Diyos. Ang una ay ang pantubos na halaga, na ibinigay ni Jesus nang siya ay mamatay bilang katumbas na halaga para kay Adan sa krus. (1 Timoteo 2:5,6). Ang ikalawa sa mga natatanging pangyayaring ito ay ang pagkabuhay na mag-uli ni Jesus sa pamamagitan ng makapangyarihang kapangyarihan ng Diyos. (Efeso 1:19-21). Ang ikatlo ay ang Araw ng Pentecostes - ang araw ng dedikasyon ng hinaharap na iglesia sa Makalangit na Ama.

Ang Araw ng Pentekostes

Marami ang mga pangyayaring saklaw ng Araw ng Pentecostes. Hindi lamang ito ang araw na dumating ang Banal na Espiritu sa iglesia. Tunay ngang nangyari ito, at ang mga pakinabang ay hindi lamang para sa mga naroroon noon, kundi umabot na rin sa buong panahon mula noon, sa mga nag-alay ng kanilang buhay sa Diyos sa isang katanggap-tanggap na paraan.

Para sa isang daan at dalawampung tagasunod ni Jesus na nagtipon sa silid sa itaas na inialay ang kanilang mga buhay sa kaniya, ang Araw ng Pentecostes ay nagkaroon ng maraming kahulugan.

(Mga Gawa 1:15). Ibig sabihin nito ay tinanggap ng Diyos ang kanilang paglalaan sa kaniya. Ibig sabihin nito ay sila ay ngayo'y naging matuwid sa kaniyang paningin. Ibig sabihin nito ay magsisimula na ngayon ang kanilang buhay ng sakripisyo, at ibig sabihin nito ay naganap na ang pagsilang ng Banal na Espiritu. Bilang resulta, sila ay magiging mga Bagong Likhâ kay Cristo Jesus. Roma 5:1; 12:1; 1 Pedro 1:3; 2 Corinto 5:17

Ang Araw ng Pentekostes ay naging napakahalaga rin sa lahat ng tunay na Kristiyano hanggang sa kasalukuyan. Ipinahiwatig nito ang pagbubukas ng "mataas na pagtawag ng Diyos kay Cristo Jesus." (Filipos 3:14). Itinakda rin ng Pentekostes ang pagbuhos ng langis, o ang dedikasyon, ng iglesia bilang isang uri, upang maging "kaharian na pagkasaserdote" ng Diyos. (1 Pedro 2:9). Ipinakita nito na bukas na ngayon ang pagkakataon para sa bawat indibidwal na inaasahang maging miyembro ng pribilehiyong iyon na matanggap ang mga bagay na tinatanggap ng mga nasa silid sa itaas—ang pagtanggap ng Diyos sa kanila bilang mga konsagrado, ang kanilang pagiging matuwid, ang pagsisimula ng kanilang sakripisyo, at ang pagsilang ng Banal na Espiritu. Mula nang Pentecost, bawat inaasahang miyembro ng kaharian ng pagkasaserdote ay napasok sa parehong ugnayan dahil sa mga pangyayaring naganap noon.

Maaaring sabihin pa nga na sa Pentekostes nagsimula ang proseso ng pagbabalik ng tao sa pagkakasundo at pabor ng Diyos, na nagsimula sa simbahan. Tunay nga, ang Araw ng Pentekostes ang unang panlabas na patunay sa sangkatauhan

ng pag-aakda ng Diyos ng mga benepisyo ng pantubos na ibinigay ni Jesus. Roma 4:16-25

Ang Banal na Espiritu

Ang pag-unawa sa pagbuhos ng Banal na Espiritu ang susi upang pahalagahan ang buong kahalagahan ng Pentekostes. Ano ang Banal na Espiritu? Sa pangkalahatan, ang Banal na Espiritu ay ang hindi nakikitang kapangyarihan at impluwensya ng Diyos. Lagi na itong umiiral. Ang Diyos ay mula magpakailanman hanggang magpakailanman, kaya ang kanyang kapangyarihan at impluwensya—ang kanyang Banal na Espiritu—ay mula rin magpakailanman hanggang magpakailanman.

Gayunpaman, may mas malalim na kahulugan ang Banal na Espiritu sa mga dedikadong Kristiyano. Para sa kanila, ang Banal na Espiritu ay maaaring tukuyin bilang banal at matuwid na impluwensya at kapangyarihan ng Diyos na nagbibigay ng kislap ng buhay, nagpapalusog, at namamahala sa kanilang bagong buhay "kay Cristo." (2 Corinto 5:17). Ang salitang "espiritu" ay mula sa salitang Griyego na pneuma at nangangahulugang "hininga." Upang mapadali ang kahulugan ng Banal na Espiritu para sa Kristiyano, maaari itong ihambing sa kung ano ang hininga ng buhay para sa natural na katawan. Kailangang magkaroon ang katawan ng pisikal na hininga ng buhay. Kung aalisin ang hininga sa natural na katawan, mamamatay ito sa loob ng ilang minuto. Gayundin, kung wala ang Banal na Espiritu – ang banal at makatarungang impluwensya ng Diyos – hindi mabubuhay, makakabuo, at lalago tungo sa pagiging ganap ang bagong buhay ng Kristiyano kay Cristo.

Ang Banal na Espiritu sa Pentekostes

Inilalarawan ng Kilos Apostoliko kabanata 2 ang nangyari noong Araw ng Pentekostes kaugnay ng pagbibigay ng Banal na Espiritu. Ang mga talata 2-4 ay nagsasaad: "Bigla, may tunog na dumating mula sa langit na parang rumaragasa na malakas na hangin, at pinuno nito ang bahay na kanilang kinauupuan. Pagkatapos, may lumitaw na parang mga dila ng apoy at nanahan sa bawat isa sa kanila. At ang lahat ng naroroon ay napuno ng Banal na Espiritu at nagsimulang magsalita sa ibang mga wika, ayon sa ipinagkaloob sa kanila ng Banal na Espiritu."

Bakit nagbigay ang Diyos ng ganoong panlabas na pagpapakita ng pagbibigay ng Banal na Espiritu bilang isang "tunog mula sa langit," isang "ugong ng malakas na unos ng hangin," "mukhang mga dila ng apoy," at pagsasalita sa ibang mga wika? May dalawang dahilan kung bakit ito ginawa.

Una, ito ay isang patotoo sa mga naroroon. Sinasabi sa salaysay, "May mga Hudyo na naninirahan sa Jerusalem, mga taong deboto, mula sa bawat bansa sa ilalim ng langit." Maraming mga Hudyo ang naglakbay papuntang Jerusalem dahil isa ito sa kanilang mga araw ng kapistahan. Nang ang pagbibigay ng Banal na Espiritu ay nagbigay-buhay sa mga apostol, at nagsimulang magsalita [o marahil ay naintindihan] sila sa ibang mga wika, ito ay naging patotoo sa lahat ng nagtipon doon. (Mga Gawa 2:5,6). Marami ang namangha at nagtaka kung ano ang kahulugan ng mga bagay na ito. Ang iba naman ay inakusahan ang mga apostol na lasing. Dahil dito, tumayo si Pedro at nagsalita sa karamihan. Inisaad niya ang mga salita mula sa Propeta Joel at mula sa

mga Salmo, na nagbibigay ng isang magandang patotoo tungkol sa plano ng Diyos na nakasentro kay Jesus. (Mga Gawa 2:12-40). Ang resulta ng patotoong iyon ay nakasaad sa Mga Gawa 12:41. "Sa araw ding iyon ay nadagdag sa kanila ang mga kaluluwang tinatayang tatlong libo."

Pangalawa, ang pagbibigay ng Banal na Espiritu noong Pentekostes ay isang pagpapakita ng kapangyarihan at impluwensya ng Diyos na hindi pa kailanman nakita sa kaniyang nilikhang tao. Ang kapangyarihang ito ay sa isang espesyal na paraan na sumapuso sa mga apostol sapagkat sila ay binigyan ng iba't ibang "kalooban." Tinukoy ni Apostol Pablo ang ilan sa mga kaloob na ito sa 1 Corinto 12:28-30 bilang: "mga kaloob ng pagpapagaling, ng pagtulong, ng pamamahala, ng iba't ibang uri ng mga wika . . . mga manggagawa ng mga himala." Ang mga ito ay bahagi ng mga panlabas na kaloob ng Banal na Espiritu na ibinigay upang tulungan itatag ang Maagang Simbahan at ang awtoridad ng mga apostol. Ito ay isang napakalaking pagpapakita ng kapangyarihan at impluwensya ng Diyos sa kanila, na nagpapamalas ng kaniyang awtoridad para sa kanila.

Mas Malaking Kahalagahan

Gaano man kahanga-hanga ang mga pagpapakitang ito, gaano man ka-kapana-panabik ang mga kaloob, at kahit na nadagdagan ng tatlong libong posibleng miyembro ang kanilang bilang sa isang araw, wala sa mga ito ang pinakamahalagang kahulugan ng Pentekostes. Ang mas malalim na kahulugan ng Pentekostes ay may kinalaman sa pangunahing gawain ng Banal na Espiritu, na nakatuon sa loob. Ang gawaing ito ay hindi dapat

makita ng tao. Sa katunayan, ito ay ang gawain ng paglinang sa buhay ng Bagong Lalang ng bawat indibidwal na miyembro ng "katawan ni Cristo." 1 Corinto 12:27

Ang pinakamahalagang pangyayari na kaugnay ng Araw ng Pentecost ay ang personal na pagsilang ng bawat isa sa mga alagad sa pamamagitan ng Banal na Espiritu. Sa 1 Corinto 12, tinalakay ni Pablo ang mismong bagay na ito. Matapos ilahad ang iba't ibang kaloob ng espiritu sa mga naunang talata, sinabi niya sa 1 Corinto 12:31, "Pagsikapan ninyong makamtan ang pinakamahusay na mga kaloob: at ipapakita ko sa inyo ang isang daang higit na mahusay." Ang "mas mahusay na paraan" ang paksa ng kasunod na kabanata, ang 1 Corinto 13 – kung saan ang apostol ay nakatuon lamang sa katangiang pag-ibig. Ang pag-ibig ang kabuuan ng mga bunga ng espiritu, na naglalarawan sa pag-unlad ng bagong buhay kay Cristo. (Galacia 5:22,23). Ito ang mas mahusay na paraan, ang mas mahusay na gawain ng Banal na Espiritu, at ang pinakamalaking kahalagahan ng Pentekostes.

Mga Gawa ng Banal na Espiritu

Ang panloob na gawain ng Banal na Espiritu, na inilagom ni Pablo bilang pag-ibig, ay binanggit sa maraming Kasulatan ng Bagong Tipan. Ang ikawalong kabanata ng Mga Taga-Roma ay naglalaman ng detalyadong talakayan tungkol sa Banal na Espiritu, na nagbibigay ng maraming kaliwanagan at gabay sa mga tagasunod ni Cristo. Ang pariralang "Banal na Espiritu" o "Espiritu" ay nabanggit nang humigit-kumulang dalawampung beses sa kabanatang ito lamang. Ang mga gawa ng

Banal na Espiritu gaya ng inilarawan dito ay maaaring hatiin sa sampung bahagi.

1. Ang Roma 8:1,2 ay nagsasalita tungkol sa Banal na Espiritu bilang isang "batas," isang batas ng buhay. Ang Kristiyano ay dapat magkaroon ng Banal na Espiritu – isang batas ng buhay – o ang Bagong Lalang ay mamamatay. Ang mga taludtod na ito ay nagsasaad: "Kaya nga, ngayon ay wala nang kaparusahan sa mga nasa kay Cristo Jesus. ... Sapagkat ang batas ng Espiritu ng buhay kay Cristo Jesus ay nagpalaya sa akin mula sa batas ng kasalanan at kamatayan." Hindi lamang sinasabi sa talatang ito na ang Banal na Espiritu ay isang "batas" ng buhay, kundi pinapalaya rin nito ang mga tagasunod ng mga yapak ni Jesus mula sa ibang batas na dati nilang pinamumunuan – ang "batas ng kasalanan at kamatayan."

2. Ang Banal na Espiritu ay isang impluwensiya na pinaglalakad at pinag-iisipan ng isang tao. Ipinapakita ito ng Roma 8:4-6: "Upang ang katuwiran ng batas na isinakatuparan sa pamamagitan ng Espiritu ay matupad sa atin, na hindi namumuhay ayon sa laman kundi ayon sa Espiritu. Sapagkat ang mga namumuhay ayon sa laman ay nag-iisip ng mga bagay ng laman; ngunit ang mga namumuhay ayon sa Espiritu ay nag-iisip ng mga bagay ng Espiritu. Sapagkat ang pag-iisip na makalupa ay kamatayan; ngunit ang pag-iisip na makadiyos ay buhay at kapayapaan."

3. Ang pagsilang ng Banal na Espiritu ay sumasagisag sa kaisipan ng "si Cristo sa inyo, ang pag-asa ng kaluwalhatian." (Colosas 1:27). Ang Roma 8:9,10 ay tumutukoy dito, na nagsasabing, "Nasa Espiritu kayo, at hindi sa laman, kung ang

Espiritu ng Dios ay tumatahan sa inyo. Ngunit kung ang sinumang tao ay wala sa kaniya ang Espiritu ni Cristo, siya'y hindi sa kaniya. At kung si Cristo ay nasa inyo, ang katawan ay patay dahil sa kasalanan; ngunit ang Espiritu ay buhay dahil sa katuwiran." Ang Banal na Espiritung ito ng Diyos, o gaya ng karagdagang pagtukoy ni Pablo rito, ang "Espiritu ni Cristo," ay dapat na "nasa" kaniyang mga tagasunod. Hindi literal na nasa atin si Cristo. Ito ay ang kaniyang espiritu ng pagsilang, ang kaniyang impluwensya, na nasa ating puso, at siyang naghihikayat sa atin. 1 Juan 2:27

4. Ang ika-apat na gawain ng Banal na Espiritu ay inilarawan sa Roma 8:11, na nagsasabing, "Kung ang Espiritu ng siyang nagmulat kay Hesus mula sa mga patay ay nananahan sa inyo, siya ring nagmulat kay Cristo mula sa mga patay ay bubuhayin ang inyong mga mortal na katawan sa pamamagitan ng kaniyang Espiritu na nananahan sa inyo." Ang Banal na Espiritu ay "nagbibigay-buhay" – nagbibigay ito ng buhay. Binibigyan nito ang isang tao ng pagkakataong maglingkod sa Diyos, maunawaan ang Kanyang Katotohanan, maging isang katanggap-tanggap na sakripisyo, at sa huli ay ibibigay ang "korona ng buhay" sa mga tapat hanggang sa kamatayan. Pahayag 2:10

5. Ang gawa ng Banal na Espiritu sa ating mga isipan ay tumutulong sa atin na patayin, o ilagay sa kamatayan, ang mga gawa ng ating nagkasalang laman. Sabi ng Roma 8:13, "Kung mamumuhay kayo ayon sa laman, mamamatay kayo; datapuwat kung sa pamamagitan ng Espiritu papatayin ninyo ang mga gawa ng katawan, mabubuhay kayo."

6. Isa pang gawain ng Banal na Espiritu ay nakasaad sa Roma 8:14, "Ang lahat ng pinapatnubayan ng Espiritu ng Diyos ay mga anak ng Diyos." Pinapatnubayan at ginagabayan ng Banal na Espiritu ang Kristiyano. Maaaring isipin ito bilang mapag-ingat na pangangalaga ng Diyos sa kaniyang mga tagasunod. Dinala ng kaniyang Banal na Espiritu ang pangangalagang ito sa pamamagitan ng pagiging kasama ang kaniyang mga tagasunod sa bawat hakbang ng makipot na daan. Isinulat ng makata ng himno, "Mas pipiliin kong maglakad sa dilim kasama ang Diyos, kaysa mag-isa sa liwanag." Masasabi ito ng mga tao ng Diyos dahil ang Banal na Espiritu – ang kaniyang mapag-ingat na impluwensya at kapangyarihan – ang siyang nananalangin at gumagabay sa kanilang mga buhay.

7. Ang pagsilang ng Banal na Espiritu ay isang katiyakan ng pagiging anak. Sinasabi sa Roma 8:15, "Sapagkat hindi ninyo tinanggap ang espiritu ng pagkaalipin upang muling matakot; kundi tinanggap ninyo ang Espiritu ng pag-aampon [pagiging anak], na dahil dito'y sumigaw tayo, Abba, Ama." Napakalaking katiyakan ang ibinibigay ng Espiritu sa mga tagasunod ni Cristo na sila ay mga anak ng Diyos!

8. Sabi ng Roma 8:16, "Ang Espiritu mismo ang nagpapatotoo kasama ng ating espiritu na tayo ay mga anak ng Diyos." Ito ay isang pagpapatunay na ang ating espiritu, ang ating puso, ang ating mga motibo, na ibinigay sa Panginoon sa pamamagitan ng paglalaan, ay nasa iisang "alon-habi," kung gayon, kasama ng Diyos – ibig sabihin, sila ay "nagpapatotoo" kasama ng Banal na Espiritu. Kapag

sabay silang nagpapatotoo, ito ay isang deklarasyon na tayo ay may parehong mga layunin na nilalayan ng Diyos, sa pamamagitan ng Banal na Espiritu, sa atin.

9. Hindi tayo pinipigilan ng Banal na Espiritu na makibahagi sa mga pagsubok at sa mga "hagulgol" ng kasalukuyang buhay habang nasa laman. Totoo na ang kapangyarihan ng Diyos ay kayang gawin ang lahat, at marahil maaari Niyang gamitin ang Kanyang Banal na Espiritu upang pigilan tayo sa pagdanas ng mga pagsubok at ng mga hagulgol ng laman. Gayunpaman, hindi ito mak sa ating pinakamabuting interes. Makikita ang aspetong ito ng Banal na Espiritu sa Roma 8:23, "Tayo rin, na may unang bunga ng Espiritu, ay nananaghoy sa loob habang sabik nating hinihintay ang ating pag-aampon bilang mga anak, ang pagtubos ng ating mga katawan."

10. Ang Roma 8:26,27 ay nagsasabi, "Ang Espiritu rin ay tumutulong sa ating mga kahinaan: sapagkat hindi natin alam kung ano ang ipagdarasal natin ayon sa nararapat; ngunit ang Espiritu mismo ang namamagitan para sa atin sa pamamagitan ng mga daing na hindi mailahad. At ang Siyang sumusubok ng mga puso ay nakakaalam kung ano ang nasa isip [Griyego: hilig] ng Espiritu, sapagkat ito'y namamagitan para sa mga banal ayon sa kalooban ng Diyos." Ang Banal na Espiritu, sa pagiging saksi kasama ng ating espiritu, ay tumutulong sa atin sa mga panahong nahihirapan tayong manalangin sa Ama ayon sa ating nais, o hindi natin alam kung ano ang dapat nating ipanalangin. Tulad ng sinasabi ng talata, ang Espiritu ay namamagitan "ayon sa kalooban ng Diyos."

Puno ng Espiritu

Binalaan tayo ni Apostol Pablo na huwag "patayin" ang Espiritu—sadyang itakwil ang makapagpabuhay na kapangyarihan ng Bagong Nilikha. (1 Tesalonica 5:19). Dapat tayong mag-ingat laban sa kahit bahagyang pagiging mapilit sa bagay na ito. "Huwag ninyong ikalungkot ang banal na Espiritu ng Dios," sabi ni Pablo sa Efeso 4:30. Sa halip, magsikap tayo na makamtan ang pinakakumpletong sukat ng impluwensya at kapangyarihan ng Diyos - na "mapuno ng Espiritu." (Efeso 5:18). Sa gayon, sa pamamagitan ng pagiging tapat "hanggang sa kamatayan," tunay nating mauunawaan ang kahalagahan ng Pentekostes at ang mga biyayang nagmumula rito para sa mga Kristiyanong inialay ang kanilang buhay upang tularan ang mga yapak ni Jesus ng sakripisyo, pagdurusa, at paglilingkod sa Ama sa Langit.

Aralin para sa Hunyo 7

Deborah at Barak

Pangunahing Talata: "At si Deborah, isang propetisang babae, asawa ni Lapidoth, ang humatol sa Israel noong panahong iyon. At siya'y nanahan sa ilalim ng punong palma ni Deborah sa pagitan ng Rama at Bethel sa bundok ng Ephraim: at ang mga anak ng Israel ay pumunta sa kaniya para humatol."

Mga Hukom 4:4,5

***Piniling mga Kasulatan:
Hukom 4:1-24; 5:1-3***

Matapos masiyahan sa walumpung taong kapanahunan ng kapayapaan at pagpapala, dumating sa Israel ang pag-uusig ng mga Cananeo sa pamamagitan ni Haring Jabin at ng kanyang kapitan na si Sisera dahil sa kanilang kawalang-katapatan. Sa probidensya ng Diyos, gayunpaman, itinaas ang isang maka-Diyos na babae sa posisyon ng pamumuno. Siya si Deborah, isang propetisang hukom ng Israel.

Hiniling ang payo ni Deborah habang nakaupo siya "sa ilalim ng punong palma," gaya ng nakasaad sa ating Mga Pangunahing Bersikulo. Siya ay isang babae na may napakalaking karunungan, integridad, at tapang. Matapos suriin ang kalunus-lunus na kalagayan ng Israel, hinanap ni Deborah ang mandirigmang si Barak. Sinabi niya sa kaniya, "Hindi ba't inutusan ka ng Panginoong Diyos ng Israel, na sinasabi, Pumunta ka at lumusong patungo sa

bundok Tabor, at samahan mo ng sampung libong lalaki mula sa mga anak ni Neftali at mula sa mga anak ni Zabulon? At ako'y hihila sa iyo ... ni Sisera, ang kapitan ng hukbo ni Jabin, kasama ang kaniyang mga karwahe at ang kaniyang pulutong; at ibibigay ko siya sa iyong kamay." Hukom 4:6,7

Narinig na ni Barak ang mensaheng ito dati ngunit nabigo siyang kumilos. Ngayon, sa pamamagitan ng paghihikayat ni Deborah, panahon na para kumilos. Nag-aatubili pa rin si Barak, kahit na ang salita ng Panginoon ay dapat sana'y sapat na upang pasiglahin ang kanyang pananampalataya at palakasin ang kanyang pamumuno. Sinabi niya kay Deborah, "Kung sasama ka sa akin, pupunta ako; ngunit kung hindi ka sasama sa akin, hindi ako pupunta." (Hukom 4:8). Ipinakita ng pag-aatubili ni Barak ang kahinaan ng kanyang pananampalataya. Ipinahayag ni Deborah na sasama siya kay Barak, ngunit ang magiging tagumpay at karangalan ay hindi lubos na magiging kaniya. Sinabi niya, "Tiyak na sasama ako sa iyo: subalit ang paglalakbay na gagawin mo ay hindi magiging para sa iyong karangalan; sapagkat ibebenta ng Panginoon si Sisera sa kamay ng isang babae." Hukom 4:9

Ang labanan laban kay Sisera, ang kanyang hukbo at siyam na raang karwahe ay isang ganap na pagkatalo. Ibinigay sila ng Diyos sa mga kamay ni Barak gaya ng ipinangako Niya. Iniwan ni Sisera ang kanyang karwahe at sinubukang tumakas nang naglalakad. Inayos ng Panginoon na may isa pang matapang na babae ng Israel na naghihintay sa kanya. Si Jael, ang asawa ni Heber, ay inimbitahan si Sisera, na ngayon ay isang takas, na magtago sa kanyang tolda. Binigyan niya siya ng gatas na inumin

at pagkatapos ay tinakpan siya. Mga Hukom 4:13-19. Pagod sa labanan, nakatulog nang malalim si Sisera. Matatag na hinawakan ni Jael ang isang tansikang pang-tolda sa isang kamay at isang martilyo sa kabila. Pumasok siya sa tolda kung saan natutulog ang kaaway at maniniil ng Israel at itinarak ang tansika sa kaniyang noo at sa lupa. (Hukom 4:21,22). Naging ganap na ang tagumpay ng Israel, at gaya ng ipinropesiya ni Deborah, si Sisera ay bumagsak sa "kamay ng isang babae."

Ipinapakita nina Deborah at Barak sa atin ang mahahalagang aral mula sa dalawang magkaibang pananaw. Kapag inuutusan tayo ng Diyos, dapat tayong maging mabilis sa pagsunod. Si Deborah ay tapat at matatag sa kanyang determinasyong gawin ang kalooban ng Diyos. Tinatanggap niya ang isang dakilang biyaya at naging huwaran ng pananampalataya sa Salita ng Diyos. Ipinapakita naman sa karanasan ni Barak na kaya tayong bigyan ng Diyos ng tagumpay kahit mahina ang ating pananampalataya. "Salamat sa Diyos na nagbibigay sa atin ng tagumpay sa pamamagitan ng ating Panginoong Jesucristo." 1 Corinto 15:57

Pandaigdigang Pag-aaral ng Bibliya

Aralin para sa Hunyo 14

Sagot ang Panalangin ni Hannah

Pangunahing Talata: "Kaya nang dumating ang panahon at nagbuntis si Hannah, siya'y nanganak ng isang lalaki at tinawag ang pangalan nito na Samuel, na sinasabi, 'Sapagkat hiniling ko siya sa Panginoon.'" 1 Samuel 1:20

***Piniling mga Kasulatan:
1 Samuel 1:1-28; 2:1-11***

Bago pa man nagkaroon ng mga hari ang Israel, may isang lalaking nagngangalang Elkanah na may dalawang asawa, sina Peninnah at Hannah. May mga anak si Peninnah, samantalang si Hannah ay wala. Taun-taon, dinadala ni Elkanah ang kanyang pamilya sa Shiloh upang sumamba at maghandog ng sakripisyo sa Panginoon, at binibigyan niya ng bahagi ng sakripisyo ang bawat miyembro ng kanyang pamilya. Nagbibigay si Elkanah ng dobleng bahagi kay Hannah dahil sa labis niyang pagmamahal sa kanya.

Si Penina naman ay inudyok si Hannah dahil wala siyang anak, at nagpatuloy ang kalupitang ito taon-taon, na naging dahilan upang umiyak si Hannah at hindi kumain. Sa wakas, isang taon, tahimik na nanalangin si Hannah sa Diyos at nangako, "O GINOO na Makapangyarihan, kung titingin ka lamang sa paghihirap ng iyong lingkod at

aalalahanin mo ako, at hindi mo kakalingwanan ang iyong lingkod kundi bibigyan mo siya ng isang anak na lalaki, kung gayon ibibigay ko siya sa GINOO sa lahat ng mga araw ng kanyang buhay, at hindi kailanman gagamitin ang labaha sa kanyang ulo." 1 Samuel 1:1-11

Dinig ng Diyos ang panalangin ni Hannah. Noong sumunod na taon ay nagkaanak siya ng isang lalaki at pinangalanan siyang Samuel. (1 Samuel 1:19,20). Ang pangakong ginawa niya sa Diyos, na huwag pahintulutan na dumampi ang labaha sa ulo ng kanyang anak, ay ang pangakong Nazareo. Ito ay "isang espesyal na pangako, isang pangako ng paghihiwalay para sa Panginoon." Bilang bahagi ng panataing ito, bukod sa hindi paggupit ng buhok, hindi rin dapat uminom ng alak o kumain ng anumang galing sa ubasan. Ang taong sumasailalim sa panataing ito ay hindi dapat makipag-ugnayan sa anumang bangkay, kabilang na ang mga pinakamalalapit na kamag-anak. (Bilang 6:1-21). Sa buong panahong inilalagay ng isang tao ang sarili sa ilalim ng panata ng Nazareo, ang taong iyon ay "banal sa Panginoon." Bilang 6:8

Ang pangalang Hannah ay nangangahulugang "pabor" o "biyaya." Sinabi sa mga tagasunod ng Panginoon, "Sapagkat sa biyaya kayo'y naligtas sa pamamagitan ng pananampalataya; at hindi ito mula sa inyong sarili: kaloob ito ng Diyos. Hindi dahil sa mga gawa, baka may magmalaki." (Efeso 2:8,9). Namuhay si Hannah sa panalangin. Nanalangin siya kapag siya ay nababahala. Nanalangin din siya kapag siya ay nagpapasalamat, gaya noong iniharap niya ang kanyang anak na si Samuel kay Eli na punong pari. 1 Samuel 2:1-11

Ang paalala ni Pablo ay, "Huwag kayong mag-alala sa anumang bagay, kundi sa lahat ng bagay, sa pamamagitan ng panalangin at paghihiling, na may pasasalamat, ipahayag ang inyong mga kahilingan sa Diyos. At ang kapayapaan ng Diyos, na hindi matatawaran ng pag-unawa, ang magbabantay sa inyong mga puso at isipan kay Cristo Jesus." (Filipos 4:6,7). Dapat nating ilagay nang lubos ang ating pag-asa at tiwala sa Diyos, magkaroon ng diwa ng kagalakan, at manalangin nang walang tigil, na humihiling alinsunod sa kanyang mga pangako. Sa gayon, magkakaroon tayo ng kapayapaan ng Diyos at magagawa nating "magpasalamat sa lahat ng kalagayan," anuman ang pahintulutan ng kanyang probidensya. 1 Tesalonica 5:16-18

Si Hannah ay nag-alay ng malaking sakripisyo sa Diyos. Inialay niya ang kanyang anak na si Samuel upang mamuhay ayon sa panata ng Nazareo, na isang ganap na dedikasyon sa Panginoon sa lahat ng araw ng kanyang buhay. Ngayon, ang mga inialay na tagasunod ni Cristo ay nagbigay din ng panghabambuhay na panata ng ganap na pag-aalay sa Diyos, kabilang ang paghihiwalay sa mga "patay na bagay" ng kasalukuyang masamang sanlibutan. Sa halip, "isinusuot nila si Cristo," na pinapalago ang mga bunga at biyaya ng Banal na Espiritu. Galacia 3:27; Efeso 4:24; Colosas 3:10-17

Pang-internasyonal na Pag-aaral ng Bibliya

Aralin para sa Hunyo 21

Jonathan at David - Matapat na Mga Kaibigan

Pangunahing Talata: "At sinabi ni Jonathan kay David, Yumakap ka sa kapayapaan, sapagkat nanumpa tayong dalawa sa pangalan ng Panginoon, na sinasabi, Ang Panginoon ang magsilbing patnugot sa pagitan ko at mo, at sa pagitan ng aking supling at ng supling mo magpakailanman. At siya'y bumangon at umalis; at si Jonathan nama'y pumasok sa lunsod."

1 Samuel 20:42

Piniling mga Kasulatan:

1 Samuel 18:1-9; 19:1-7; 20:1-42

Matapos pamunuan ng mga hukom sa loob ng ilang siglo, hinangad ng Israel na magkaroon ng hari upang maging katulad ng lahat ng ibang bansa sa paligid nila. Sinabi ng Diyos kay Moises na darating ang araw na ito at inilatag ang mga kinakailangan para sa ganitong hari. (Deuteronomio 17:14-20). Si Samuel ay isang mahalagang tauhan sa pagtatatag ng kaharian sa ilalim ni Saul. Si Samuel din ang nagbigay-alam kay Saul na kakunin ang kaniyang kaharian dahil sa pagsuway sa Diyos, at papalitan siya ng isang taong ayon sa puso ng Diyos. (1 Samuel 13:13,14). Si Samuel din ang nagpahid ng langis kay David, nang inutusan siya ng Diyos, "Tumindig ka, pahiran mo siya ng langis: sapagkat ito ang siya." 1 Samuel 16:12,13

Bilang bunga ng pagbuhos ng langis na ito, sumapit nang buong lakas sa si David ang espiritu ng Panginoon, habang sabay na lumalayo ito kay Saul. Nang mapansin ng mga lingkod ang malungkot na kalagayan ng hari, pinatawag nila si David upang tumugtog ng kanyang lira at maghatid ng ginhawa sa pamamagitan ng musika sa naghihirap na pinuno. Pinahalagahan ni Saul ang paglilingkod ni David at ginawa siyang tagapagdala ng kanyang baluti. 1 Samuel 16:14-23

Isang makabuluhang bunga ng mga pangyayaring ito ay ang reaksyon ng anak ni Saul, si Jonathan, sa dakilang paglilingkod na ibinibigay ni David sa kanyang ama at sa bansang Israel. "Nakalakip ang kaluluwa ni Jonathan sa kaluluwa ni David, at minahal siya ni Jonathan na parang sariling kaluluwa niya. ... Pagkatapos ay nagkasundo sina Jonathan at David, sapagkat minahal siya ni Jonathan na parang sariling kaluluwa niya." (1 Samuel 18:1,3). Kaya't nakikita natin ang pagbuo ng isang pagkakaibigan na nakabatay sa magkatuwang na pagmamahal sa paglilingkod sa Diyos, na makikita rin sa mga salita ng ating Pangunahing Talata.

Ang pagkakaibigang ito ay malapit nang masubok. Matapos talunin ni David ang hukbong Filisteo, ipinahayag ng mga tao, "Pinatay ni Saul ang libu-libo, at ni David ang sampu-sampung libo." (1 Samuel 18:7) Nagalit si Saul at nagbalak na sirain si David. Gayunpaman, habang nagwawagi si David sa sunud-sunod na labanan laban sa mga kaaway ng Israel, nagpasya si Saul na gumamit ng mas tuwirang paraan upang alisin siya. Inutusan niya ang kanyang anak na si Jonathan at ang kanyang mga lingkod na patayin si David. 1 Samuel 19:1

Minahal ni Jonathan ang kanyang ama, at bilang panganay sa apat na anak na lalaki, siya ang inaasahang susunod na hari ng Israel. Gayunpaman, ang kanyang pinakamataas na katapatan ay sa Diyos ng Israel. Ayon sa 1 Samuel 19:4, sinabi ni Jonathan kay Saul na nagkakasala siya ng malaking kasalanan sa pagbabalak na pumatay sa isang taong nagbigay ng napakahalagang serbisyo sa kanyang bansa, at ang katapatan nito ay palagiang matatag at tapat. Nagkaroon ng positibong epekto ang mga salita ni Jonathan sa pabigla-biglang pag-iisip ng kanyang ama. Nangako si Saul sa pamamagitan ng isang sumpa na isusuko niya ang kanyang mapanghamak na layunin. (1 Samuel 19:6,7). Sa gayon, sa pamamagitan ng pakikialam ni Jonathan, nagkaroon ng pansamantalang pagkakasundo, at bumalik si David sa paglilingkod sa hari at sa bayan ng Israel.

Sa mga karanasang nabanggit, matutuhan natin ang napakahalagang aral sa pagtatatag ng pundasyon ng pag-ibig para sa ating mga kapatid. "Walang sinumang may higit na pag-ibig kaysa kaniyang ipagkaloob ang kaniyang buhay dahil sa kaniyang mga kaibigan." Juan 15:13

Pandaigdigang Pag-aaral ng Bibliya

Aralin para sa Hunyo 28

Amos, isang Matapang na Propeta

***Pangunahing Talata: "At kinuha ako ng Panginoon nang ako'y sumusunod sa kawan, at sinabi sa akin ng Panginoon, Magsalita ka, propesiya ka sa aking bayan na Israel."
Amos 7:15***

***Piniling mga Kasulatan:
Amos 1:1; 2:6-16; 3:1-15; 7:10-17; 9:11-15***

Si Amos ay taga-Tekoa, na nasa tinatayang anim na milya sa timog ng Bethlehem. Gayunpaman, malinaw na naglakbay siya patimog sa teritoryo ng kaharian ng sampung-tribo at doon isinagawa ang karamihan ng kanyang ministeryo. Hinulaan ni Amos ang matinding kapahamakan na darating sa Israel dahil sa kasalanan nito, at siya ay pinag-usig dahil sa kanyang katapatan. Amos 2:6-16; 7:10-17

Sa pamamagitan ni Amos, sinabi ng Panginoon sa Israel, "Kayo lamang ang aking nakilala sa lahat ng angkan sa lupa; kaya't parurusahan ko kayo sa lahat ng inyong kasamaan." Pagkatapos ay itinatanong, "Maaari bang maglakad nang magkasama ang dalawa, kung hindi sila nagkasundo?" (Amos 3:2,3). Ang punto rito ay, dahil pinili ng Panginoon ang Israel bilang kaniyang sariling bayan, inaasahan Niya ang kanilang tapat na katapatan. Kung hindi

nila Siya sasambahin at paglilingkuran sa ganitong paraan, sila ay mahigpit na parurusahan.

Sa mga taludtod 11-15 ng ikasiyam at huling kabanata ng Amos, ipinahayag ng Diyos, sa pamamagitan ng propeta, ang muling pagbawi ng Israel at ang muling pagtatayo ng "toldang si David na nabuwal." Sa Mga Gawa 15:13-18, binanggit ang propesiyang ito ni Apostol Santiago, at idinagdag niya, "Kilala ng Diyos ang lahat ng kanyang mga gawa mula pa sa simula ng mundo." May takdang panahon ang Diyos para sa bawat bahagi ng kanyang plano. Siya ang may panangot sa buong nilikha, at matutupad ang lahat ng kanyang mga layunin para sa Israel at sa lahat ng mga bansa. Isaias 55:11

Ang bayan ng Panginoon ngayon, tulad ni Amos, ay hindi dapat patahimikin, kundi dapat magsalita ng katotohanan nang may pag-ibig, lalo na ang pag-asa ng kaharian ng katuwiran at kapayapaan. Ang konklusyon ng propesiya ni Amos, pati na ang pagbanggit ni Santiago rito, ay magkakaroon ng ganap na katuparan sa pamamagitan ng pagtatatag ng kaharian ng Diyos, sa ilalim ng paghahari ni Cristo, kapag ang "mga natitirang tao" ay mabibigyan ng pagkakataon na tumawag sa Panginoon at mapalaan. Gawa 15:16,17

Tungkol sa nalalapit na panahon na ito, binabasa natin ang mga salitang ito: "Hindi na nila tuturuan ang kanilang kapwa, o sasabihin sa isa't isa, 'Kilalanin ninyo ang Panginoon,' sapagkat silang lahat ay makakakilala sa akin, mula sa pinakamaliit sa kanila hanggang sa pinakamalaki. Sapagkat ipapatawad ko ang kanilang kasamaan at hindi ko na aalalahanin pa ang kanilang mga kasalanan."

(Hebreo 8:11,12). Ang mga pangakong ito ay unang ibibigay sa Israel at pagkatapos ay dadaloy sa bawat bansa. Ang buong sangkatauhan ay magkakaroon ng tulong ni Cristo at ng kaniyang niluwalhating simbahan, na magkakasama ay ang "kaharian ng pagkasaserdote." (1 Pedro 2:9). Sa panahong ito rin, "Ang lupa ay mapupuno ng kaalaman tungkol sa Panginoon." May katiyakan din tayo na ang kaalaman tungkol sa Diyos ay magiging napakalinaw na "ang mga naglalakbay, kahit mga hangal, ay hindi magliligaw doon." Isaias 11:9; 35:8

Anong isang maluwalhating pag-asa ang inilatag sa ating harapan na dapat nating ipagpasalamat magpakailanman, at na naganap dahil sa pagbibigay ng Langit na Ama ng kaniyang minamahal na Anak. (Juan 3:16; Roma 6:23). Isipin sandali kung ano ang magiging itsura ng ating mundo na walang kasalanan, pagpatay, poot, o "mga digmaan at mga alingawngaw ng digmaan." (Mateo 24:6-7). Kinailangan ni Amos ng tapang upang magsalita tungkol sa kakulangan ng katapatan ng Israel. Gayunpaman, mayroon din siyang kagalakan, na maaari nating tiyakin, para sa hinaharap na pag-asa ng Israel at ng buong sangkatauhan.

Kinumpirmang Pangako

"Sumamba si Abram nang pahiga sa lupa, at kinausap siya ng Dios, na sinasabi, 'Tungkol sa akin, narito, ang tipan ko ay sumaiyo, at magiging ama ka ng maraming bansa.' Hindi na tatawagin ang iyong pangalang Abram, kundi Abraham ang iyong pangalan; sapagkat ginawa kitang ama ng maraming bansa."
Genesis 17:3-5

Ang tala sa Aklat ng Genesis ay lubhang mahalaga para sa taos-pusong mag-aaral ng Bibliya. Sa mga pahina nito inilatag ang pundasyon ng plano ng Diyos para sa kaligtasan ng tao at ang kalaunang pagpapala sa lahat ng mga pamilya sa buong mundo. Kaya't mabuti na suriin natin nang mabuti ang tala nito, at ang pagkakasundo nito sa kabuuang tala ng kasulatan na matatagpuan sa Bibliya. Para sa ating kasalukuyang pagtalakay, ang ating pokus ay nakasentro sa Genesis, kabanata labing-anim, labing-pito, at labing-walo.

Sa tatlong kabanatang ito, habang pinag-aaralan natin ang pakikitungo ng Diyos kay Abram, na kalaunan ay tinawag na Abraham, mahalagang tandaan ang banal na pangako tungkol sa isang "binhi." Magkakaroon si Abram ng supling, isang binhi, na magkakaroon ng mahalagang papel sa plano ng Diyos. Nang unang ibigay ang pangakong ito sa patriyarka, ang kanyang asawa na si Sarai, na kalaunan ay tinawag na Sarah, ay baog. Gayunpaman, pareho nilang pinaniwalaan ang pangako ng Diyos at matiyagang naghintay na

magkaroon ng anak. Ngunit walang anak na ipinanganak. Genesis 16:1

Mahaba ang paghihintay. Una, may lumipas na panahon mula nang ibigay ang pangako hanggang sa pagkamatay ng ama ni Abram na si Terah, bago pa man sila pumasok sa lupain ng Canaan. Ngayon, lumipas na ang karagdang sampung taon, at wala pa ring anak. Si Sarai, bukod sa pagiging baog, ay matanda na, at ang kanyang pananampalataya na siya ang magiging ina ng ipinangakong binhi ay nagsimulang kumupas. Tila naniniwala pa rin siya sa plano ng Diyos tungkol sa isang binhi ngunit nagsimulang mag-alinlangan kung siya nga ba ang ina ayon sa kalooban Niya.

Habang pinag-iisipan niya ito at nagnanais na makipagtulungan sa Panginoon kung maaari, iminungkahi niya kay Abram na si Hagar, ang kaniyang alipin, ang maging ina ng isang anak para sa kaniya. Ayon sa mga pamantayang Kristiyano ngayon, maaaring ituring itong isang hindi etikal na gawain, ngunit tila hindi ito itinuturing na hindi angkop noong panahong iyon. Sa anumang kaso, hindi pinagalitan ng Panginoon sina Sarai at Abram dahil dito, bagaman hindi niya kinilala ang anak ng pagsasamang ito bilang ipinangakong binhi. Genesis 16:2,3

Mula sa natural na pananaw, gayunpaman, ang mungkahi ni Sarai ay hindi naging kasiya-siyang solusyon sa usapin. Sa hindi inaasahan ni Sarai, nang malaman ni Hagar na siya ay magkakaroon ng anak, sinimulang hamakin ng lingkod ang kanyang panginoon. Noong mga araw na iyon, ang kakayahang magkaanak ay lubos na pinahahalagahan, at malinaw na sinimulang

maramdaman ni Hagar na siya ay mas mataas kaysa kay Sarai, at kumilos siya nang naayon. Genesis 16:4

Ipinabatid ni Sarai kay Abram ang sitwasyon, na sumigaw, "Ang kasalanan ko ay nasa iyo," kaya sinisikap niyang isisi kay Abram ang ganitong pangyayari. (Genesis 16:5). Malamang na inasahan ni Sarai noon na kung magkakaroon ng anak si Hagar, siya ang magiging tagapag-alaga nito, at aalis si Hagar nang hindi inaangkin ang karapatan ng pagiging ina. Ngunit ngayon, napagtanto ni Sarai mula sa saloobin ni Hagar na wala nang pag-asa para sa ganitong kasunduan, kaya't napagtanto niyang hindi naging matalino na imungkahi ang paraang ito upang magkaroon ng supling si Abram.

Napagtanto rin ni Abram na hindi umuusad ang mga bagay ayon sa kanilang inaasahan, kaya bilang katapatan kay Sarai, pinayagan niya siyang gawin kay Hagar ang anumang nais niya. Ayon sa Genesis 16:6, malupit na inapi ni Sarai si Hagar, marahil sa pamamagitan ng pagpapalaki ng kanyang mga tungkulin at gawain. Ayon sa ilang iskolar ng kasaysayan, sa ilalim ng mga batas noon, ilegal sana ang pagbebenta kay Hagar upang siya ay maalis sa daan. Marahil ito ang dahilan kung bakit pinarami ang kanyang mga pasanin, sa pag-asang iiwan niya ang sambahayan at tatakas, na siyang ginawa niya.

Humawak ang Diyos

Sa puntong ito, hiningi ng Panginoon ang usapin. Ang anghel Niya, o sugo, ay nakatagpo kay Hagar "sa bukal sa daan patungong Shur." Ang Shur ay ang pangalan ng malaking pader na may kuta na

naghihiwalay sa Ehipto at Canaan. Malinaw na sinisikap ni Hagar na makabalik sa kanyang sariling bayan sa Ehipto; ngunit humalo ang Panginoon, at sa pamamagitan ng anghel Niya ay inutusan siyang bumalik at sumailalim sa kanyang panginoon. Genesis 16:7-9

Pagkatapos ay nagbigay ang anghel ng isang kahanga-hangang propesiya. "Sinabi sa kaniya ng anghel ng Panginoon, Palalaguin ko ang iyong binhi nang labis, na hindi mabilang sa karamihan. ... Narito, ikaw ay nagdadalang-tao, at manganganak ka ng isang lalaki, at papangalanan mo siyang Ismael; sapagkat dininig ng Panginoon ang iyong kapighatian." (Genesis 16:10,11) Tila nagkakasundo ang mga historyador na ang malaking bahagi ng populasyon ng mga bansang Arabo sa Gitnang Silangan ay mga inapo ni Ismael.

Labis na humanga si Hagar sa pagdalaw ng anghel ng Panginoon. Ang balon kung saan siya natagpuan ng anghel ay tinawag na Beerlahairoi, na sa wikang Hebreo ay nangangahulugang, "Balon ng Buhay na Nakakita sa Akin." Tila naunawaan ni Hagar na pinangangalagaan siya ng Panginoon, at bagaman nakatakas siya kina Abram at Sarai, hindi niya matakasan ang Diyos ni Abram. Bumalik siya sa kanyang panginoon, at sa takdang panahon ay ipinanganak si Ismael. Genesis 16:13-16

May aral din sa karanasang ito para kay Sarai, at gayundin para sa lahat ng nagsisikap na maglingkod sa Panginoon. Ito ang aral na walang nagagawa sa pamamagitan ng pagtatangka na tumakas mula sa ating mga pagsubok, o sa pagpilit na itaboy ang mga ito. Ang kakulangan sa pananampalataya ni Sarai ang nagdala ng mabigat na pagsubok sa kanyang

buhay, at naisip niyang alisin ito sa pamamagitan ng pagpilit kay Hagar na tumakas. Gayunpaman, ibinalik ng Panginoon ang karanasang iyon sa kanya. Marahil ay pinalambot din ng karanasang iyon ang saloobin ni Hagar. Sa anumang kaso, ipinapahiwatig ng rekord sa kasulatan na nagkasama ang dalawang babae pagkatapos nito sa loob ng 15-17 taon.

Muling Pinagtibay ang Tipan ng Diyos

Labing-tatlong taon na ang lumipas, at sa Genesis 17:1, mababasa natin, "Nang si Abram ay siyamnapu't siyam na taon na, ang Panginoon ay nagpakita kay Abram, at sinabi sa kaniya, Ako ang Makapangyarihang Diyos; lumakad ka sa aking harapan at maging ganap." Ang pahayag ng Diyos na dapat maging "perpekto" si Abram ay mas wasto sanang mabasa bilang "kumpleto, o matuwid." Si Abram ay kabilang sa nahulog at namamatay na lahi, at ang kaperpektoan sa pag-uugali ay tunay na lampas sa kanyang kakayahan . Gayunpaman, maaari siyang maging matuwid sa harap ng Panginoon. Posible ito para sa lahat ng bayan ng Diyos, at wala nang iba pa ang katanggap-tanggap sa Panginoon.

Sa Genesis 17:2-8, inulit ng Diyos kay Abram ang tipan na dati Niyang ipinangako at pinalawak ang ilang katangian nito. Alinsunod sa kahalagahan ng mga kahulugang nakakabit sa mga pangalan kaugnay ng paglalahad ng banal na kaayusan, pinalitan ng Panginoon ang pangalan ni Abram, na ang ibig sabihin ay "matayog na ama," at ginawang Abraham, na ang ibig sabihin ay "ama ng karamihan." Ang orihinal na pahayag ng tipan ay nagkatiyak ng mga pagpapala sa lahat ng bansa sa

pamamagitan ng ipinangakong binhi, ngunit sa mga talatang ito ay pinalawak ng Panginoon ang kaisipang iyon sa pamamagitan ng pangakong si Abraham ay magiging "ama ng maraming bansa" na siyang pagpapalain. Ang salitang ama ay nangangahulugang tagapagbigay-buhay, at ito ang paraan ng Diyos upang ipaliwanag na ang pagpapalang matatanggap ng mga bansa sa pamamagitan ng binhi ni Abraham ay ang buhay.

Inisa-isa ni Apostol Pablo ang pangakong ito at ipinahiwatig na ang lahat ng nagsasabuhay ng "pananampalataya ni Abraham" sa mga pangakong ginawa ng Diyos sa kaniya ay nagkakwalipika upang maging kaniyang "binhi." (Roma 4:16-18). Ang ilan sa binhing ito ay makalupa, at ang iba naman ay makalangit, ngunit ang mahalagang katotohanang binibigyang-diin ni Pablo ay hindi kailangang maging likas na inapo ni Abraham upang maging bahagi ng kaniyang binhi.

"Magmumula sa iyo ang mga hari," ang pangako ng Diyos kay Abraham. (Genesis 17:6). Makalipas ang mga siglo, ang mga hari ng bansang Israel ay nagmula sa angkan ni Abraham. Gayunpaman, ang pangunahing katuparan ng pangakong ito ay may kaugnayan sa espiritwal na binhi ni Abraham—si Jesus na Ulo at ang iglesia, ang kanyang katawan. (Galacia 3:16,27-29; Colosas 1:18). Si Jesus ang magiging Hari ng mga hari, at ang kaniyang simbahan ay maghahari kasama niya bilang mga hari sa loob ng isang libong taon. Pahayag 5:10; 20:6

Ayon sa Genesis 17:8, bagaman naninirahan si Abraham sa Canaan noong panahong iyon, siya ay isang "dayuhan," o pansamantalang naninirahan, sa

lupain. Namatay si Abraham nang hindi nagmamamay-ari ng lupain na ipinangako ng Diyos sa kanya; gayundin sina Isaac at Jacob ay hindi rin nagmamamay-ari ng lupain. (Hebreo 11:8-10,13). Ang lupaing-lahi ni Abraham ay magmamamay-ari rin ng lupain, gayunpaman, kapag sila'y nabuhay na mag-uli sa muling pagkabuhay. Napakahalaga na panatilihin sa isipan ang walang hanggang pananaw ng Diyos sa ating pag-aaral ng Kanyang Salita, baka tayo'y mahulog sa kalituhan at pagkakamali sa ating pagsisikap na tukuyin kung paano natutupad ang ilan sa Kanyang mga pangako.

Sirkumsisyon—Isang Tanda ng Tipan ng Diyos

Sa Genesis 17:10-14, ang mga tagubilin ng Diyos kay Abraham tungkol sa pagtutuli ay ibinigay bilang isang "tanda ng tipan" sa pagitan nila. Pinaguusapan ni Pablo ang pagtutuli bilang isang "palatandaan" ng pananampalatayang ipinamalas na ni Abraham sa Diyos at sa kaniyang mga pangako, at para sa lahat ng naglalakad sa parehong bakas ng pananampalataya. Roma 4:11,12

Sa Bagong Tipan, ang pagtutuli ay ginagamit bilang simbolo ng pagiging tapat ng puso at kadalisayan ng layunin. Ito ay halos kaparehong kaisipan sa sinabi ng Panginoon kay Abraham na siya ay dapat maging matuwid. Bagaman ang espirituwal na binhi ni Abraham ay hindi inaatasang isagawa ang literal na ritwal ng pagtutuli, sila ay pinapayuhan na tuliin ang kanilang mga puso at alisin ang lahat ng karumihan ng laman. Isinulat ni Pablo: "Ang pagtutuli ay yaong sa puso, sa espiritu, at s , hindi sa titik; na ang kapurihan ay hindi mula sa mga tao, kundi mula sa

Diyos." "Tinuli kayo sa pamamagitan ng pagtutuli na hindi gawa ng kamay, sa pagtatanggal ng katawan ng mga kasalanan ng laman sa pamamagitan ng pagtutuli ni Cristo." Roma 2:29; Colosas 2:11

Apropriyado na ang tanda ng ganap na Tipan ni Abraham ay ang pagtutuli. Kapag isinasaalang-alang natin ang paliwanag ng Bagong Tipan kung ano ang ibig sabihin ng pagtutuli, nangangahulugan ito na walang sinuman ang makakatanggap ng mga pangakong biyaya sa ilalim ng Tipan ni Abraham maliban sa batayan ng kadalisayan ng puso at hangarin sa harap ng Panginoon at ng patuloy na pananampalataya sa kaniyang mga pangako at sa katuwiran ng kaniyang mga batas.

Pinagpalit ang Pangalan ni Sarai

Bumabalik sa Genesis 17, sa mga talata 15 at 16 inihayag ng Panginoon kay Abraham na ang pangalan ni Sarai ay babaguhin sa Sarah—na nangangahulugang "marangal na babae" dahil siya ang magiging ina ng mga hari. Ipinaliwanag ni Apostol Pablo kung paano itinuturing ng Panginoon si Sarah bilang ina ng mga hari, na sinasabing ito ay dahil siya ang sumasagisag sa tipan kung saan nabubuo ang espirital na binhi ni Abraham. Kaya, si Sarah ang ina ng mga hari na si Abraham naman ang simbolikong ama. Sila ang mga hari na sinasabi ni Pablo na "mga anak ng pangako," na maghahari sa loob ng isang libong taon para sa pagpapala ng lahat ng pamilya sa buong mundo. Galacia 4:22-31

Ipinangakong Isaac

Malaki ang pananampalataya ni Abraham sa mga pangako ng Diyos, ngunit hindi ito ganap na pananampalataya. Minsan itong nanghina, at ang

isa sa mga pagkakataong iyon ay nakatala sa Genesis 17:17,18. Sa kabila ng pagkamayabong ni Sarah, nagkaroon si Abraham ng pananampalataya k , nang unang ginawa ng Diyos ang pangako sa kaniya, na magbibigay siya sa kaniya ng isang anak na lalaki, dahil mas bata pa siya noon. Ngunit ngayon, bukod sa kaniyang pagkamayabong, siya ay siyamnapung taong gulang na. Nang sabihin ng Panginoon sa kaniya sa pagkakataong ito na magbibigay si Sarah ng isang anak na lalaki, si Abraham ay "lumuhod nang pasulong, at tumawa."

Sa kanyang puso, ipinahihiwatig ng talata na nag-alinlangan si Abraham na maaaring mangyari ang ganoong bagay, at nang bumangon siya mula sa lupa, siya'y nanalangin sa harap ng Panginoon, "Nawa'y mabuhay si Ismael sa iyong paningin!" upang maging binhi ng pangako, tila iyon ang nasa likod ng panalanging ito. Tiniyak ng Diyos kay Abraham na mabubuhay si Ismael at magiging ama ng isang dakilang bansa; ngunit pagdating sa ipinangakong binhi, si Sarah ang magkakaroon ng anak, ang pangalan nito ay Isaac, at siya ang magmamana ng tipan ng pangako. Genesis 17:18-21

Si Isaac ay ipapanganak "sa takdang panahong ito sa susunod na taon," ayon sa talata 21. Ito ay isang hula tungkol sa panahon na may malaking kahalagahan kay Abraham. Marami na siyang taong pinaghintay na matupad ng Diyos ang Kanyang pangako ng isang supling, subalit sa lahat ng panahong iyon ay walang ipinahihwatig, hanggang ngayon, kung gaano pa katagal kailangang magpatuloy ang paghihintay na iyon. Sinubok din ng Diyos ang pananampalataya ng karamihan sa

kaniyang bayan sa parehong paraan ng paghihintay. Tinanong ng mga alagad si Jesus pagkatapos ng kaniyang muling pagkabuhay, "Ibabalik mo na ba sa panahong ito ang kaharian sa Israel?" Sumagot si Jesus, "Hindi sa inyo ang makaalam ng mga panaahong itinakda ng Ama." Gawa 1:6,7

Madalas, kapag papalapit na ang oras ng mga inaasahang pangyayari, ibinubunyag ng Panginoon ang lihim sa kaniyang mga lingkod. Si Noe ay nagpagal nang maraming taon sa pagtatayo ng daong, marahil na walang tiyak na ideya kung kailan darating ang baha, ngunit sa wakas ay sinabi ng Panginoon, "Sa loob ng pitong araw mula ngayon, papatamaan ko ng malakas na ulan ang lupa." (Genesis 7:4). Ganoon din kay Abraham, sinabi ng Panginoon, "Sa takdang panahong ito sa susunod na taon." Dahil sa iniisip ni Abraham sa kanyang puso tungkol sa maliit na posibilidad na magkaanak si Sarah ng anak na lalaki, marahil ibinigay ng Panginoon sa kanya ang tiyak na impormasyong ito bilang paraan upang palakasin ang kanyang pananampalataya.

Sa mga huling talata ng Genesis kabanata 17, nakatala na si Abraham ay agad na sumunod sa mga tagubilin ng Panginoon tungkol sa pagtutuli, ang "sagisag ng tipan." "Sa mismong araw na iyon," ayon sa salaysay, pinatuli niya ang lahat ng lalaki sa kaniyang sambahayan, kasama na ang kaniyang sarili at ang kaniyang anak na si Ismael. (Genesis 17:23-27). Maraming ebidensya sa Kasulatan na pinahahalagahan ng Panginoon ang agarang pagsunod. Sa kaso ni Abraham, ang kanyang pagiging maagap ay nagpapahiwatig din na naibalik ang kanyang pananampalataya sa pangako ng

Diyos tungkol kay Sara at na nais niyang tuparin ang bawat detalye na may kinalaman sa kanyang bahagi sa tipan.

Ang Pagpakita ng Diyos kay Abraham

Si Mamre ay isang Amorita na dati nang nakiisa kay Abraham noong pagkakataong iniligtas niya ang pamangkin niyang si Lot. (Genesis 14:13). Sa Genesis 18:1, ang pahayag na "mga kapatagan ni Mamre" ay malinaw na tumutukoy sa mga kapatagan na pag-aari ni Mamre, sapagkat si Abraham ay isang dayuhan lamang sa lupain. Gayunpaman, tila siya ay may mabuting ugnayan sa maraming Cananeo, tulad nina Mamre at iba pa.

"Nagtipon ang Panginoon" kay Abraham, ayon sa teksto, subalit kalaunan ay lumalabas na ang paglitaw na ito ay ang pagbisita ng "tatlong lalaki" na nagsilbing mga sugo ng Panginoon. (Genesis 18:2). Madalas gamitin ang ganitong paraan ng pagpapahayag sa Bibliya kapag pinag-uusapan ang pakikitungo ng Panginoon sa mga tao. Walang sinumang tao ang makakakita sa Diyos at mabubuhay. (Exodo 33:20). Gayunpaman, kapag nagpapadala Siya ng Kaniyang mga sugo, inaasahan Niya na ituturing sila nang may dignidad ng mga kanilang binibisita, at bibigyan ng pansin ang mensaheng kanilang ipinapahayag.

Ang "tatlong lalaki" na bumisita kay Abraham ay mga anghel—ibig sabihin, mga espiritung nilalang—na nagpakita sa pisikal na anyo upang malayang makipag-usap sa patriyarka. Sa Bagong Tipan, tinutukoy sila ni Apostol Pablo bilang ganoon at ipinahihiwatig na ginagamit niya ang pagkamapagpatuloy ni Abraham bilang isang

huwarang karapat-dapat tularan. "Huwag ninyong pabayaang ang pagkamapagpatuloy sa mga dayuhan, sapagkat sa pamamagitan nito'y nagpatuloy ang ilan ng mga anghel nang hindi nila namamalayan." Hebreo 13:2

Ang Pagkamapagpatuloy ni Abraham

Kinakailangan nating ilagay ang ating sarili sa kalagayan ni Abraham upang maunawaan ang kanyang matinding hangarin na gawing komportable ang kanyang mga hindi inaasahang bisita. Hindi naman siya nakatira sa isang masikip na kalye sa lungsod na dinaraan ng libu-libong tao araw-araw. Sa halip, naninirahan siya sa kapatagan at nasa isang tolda. Posibleng lumipas ang ilang araw nang walang kahit isang dayuhan na dumaan sa kanyang tolda. Narito ang tatlo sa kanila, at ipinakita nila ang lahat ng palatandaan na sila ay mga taong may malaking kahalagahan.

Sa pananaw ni Abraham, ito ay magiging isang espesyal na pangyayari, at nais niyang makinabang nang husto rito. Si Abraham mismo ay isang mahalagang tao sa bahaging iyon ng mundo at sanay siyang magbigay ng utos kapag gusto niyang may gawin. Ibinigay niyang mga tagubilin kay Sarah upang tumulong sa paghahanda ng pagkain para sa mga natatanging bisitang ito. Ganoon din naman sa kabataang lalaki na inutusan niyang ihanda ang isang batang baka at ihanda ito para sa pagkain. Genesis 18:6,7

Ipinakita ni Abraham ang antas ng kasabikan sa pagdalaw ng tatlong lalaki, sapagkat ayon sa salaysay, "tumakbo siya sa kawan" at personal na pumili ng isang guya na alam niyang malambot para

kainin. Hindi na bago kay Abraham ang mga pagbisita mula sa Panginoon sa pamamagitan ng kaniyang mga kinikilalang sugo. Bagaman ipinaliwanag ni Apostol Pablo na "nagtanggap siya ng mga anghel nang hindi niya namamalayan," posible na tinuring ni Abraham ang tatlong lalaki bilang higit pa sa kanilang ipinapakita. Sa anumang kaso, napatunayan niyang siya ay isang mabait at mapagbigay na tagapag-asikaso, at tila kusang-loob na nakipagtulungan sa kaniya si Sarah.

Ang Mensahe kay Sarah

Tumayo si Abraham habang kumakain ang kanyang mga bisita, kaya't ginampanan niya ang tungkulin ng isang lingkod. (Genesis 18:8). Habang kumakain, tinanong ng tatlong lalaki kung nasaan si Sarah. Bagaman tumulong si Sarah sa paghahanda ng pagkain, hanggang sa puntong iyon ay halatang-halata niyang iniwas ang sarili sa paningin. Pagkatapos ay sinabi ng tagapagsalita ng mga bisitang ito kay Abraham, "Tiyak na babalik ako sa iyo sa panahong ito sa susunod na taon, at magkakaroon si Sarah na asawa mo ng isang anak na lalaki." Genesis 18:10

Malinaw na hindi malayo ang tolda sa kinaroroonan ng mga lalaki habang sila'y kumakain, sapagkat narinig ni Sarah ang anunsiyong ito at "tumawa sa sarili niya," o, gaya ng masasabi natin, "tumawa para sa sarili." Gayunpaman, alam ng anghel na siya'y tumawa, at nang banggitin niya ito mamaya ay pinabulaanan ito ni Sarah, ngunit sinabi ng anghel, "Hindi; kundi tumawa ka." Genesis 18:12-15

"Mayroon bang bagay na napakahirap para sa Panginoon?" Ito ang praktikal na aral para sa atin sa

salaysay na ito. Mahalaga ito kaugnay ng katuparan ng plano ng Diyos. Marahil isa sa mga dahilan kung bakit pinayagan ng Panginoon na tumanda nang husto sina Abraham at Sarah bago ipinanganak si Isaac ay upang ipakita na Siya, hindi sila, ang may pananagutan sa pagtupad ng lahat ng Kanyang mga pangako.

Ang Kristiyanismo sa simbahan ngayon, at sa loob ng mga nakaraang siglo, ay maling inakala na ang tagumpay ng mga layunin ng Diyos sa lupa ay nakasalalay sa mga pagsisikap ng tao. Dapat tayong lahat ay magsaya na hindi ganoon ang nangyayari, at ang kaniyang plano na pagpapalain ang lahat ng angkan sa lupa sa pamamagitan ng binhi ni Abraham ay tiyak na matutupad. Tiyak ito, sa kabila ng lahat ng mga kalagayang tila sumasalungat. Ito ay isang "pag-asa na mayroon tayo bilang angkla ng kaluluwa, na tiyak at matatag." Hebreo 6:19

Sinubok ng Diyos si Abraham

Inaalam ng Panginoon sa kaniyang mga lingkod ang kaniyang mga layunin na may kinalaman sa kanila at sa mga taong partikular nilang pinapahalagahan. Sa pangkalahatan, ang mga taong pinaliwanagan ng katotohanan ng Diyos ay dapat magmalasakit sa buong sangkatauhan. Dapat taglayin nila ang diwa ni Abraham at magpakita ng sigasig para sa plano ng Diyos—ang planong, sa pamamagitan ng binhi ni Abraham, ang lahat ng angkan sa lupa ay pagpapalain.

Nagpasya ang Panginoon na lipulin ang Sodom dahil sa matinding kasamaan ng lungsod. Gayunpaman, ginamit Niya ang pagkakataong iyon upang subukin ang interes ni Abraham sa mga tao

ng lungsod, at partikular na ang kanyang pagmamalasakit sa kanyang sariling kamag-anak— si Lot at ang kanyang pamilya, na naninirahan doon. "Itatago ko ba kay Abraham ang aking plano?" tanong ng PANGINO . "Sapagkat si Abraham ay tiyak na magiging isang dakila at makapangyarihang bansa, at ang lahat ng mga bansa sa lupa ay pagpapalain sa pamamagitan niya." Genesis 18:17,18

Sa talatang ito, mabibigyan tayo ng isang kawili-wiling halimbawa kung paano isinasaalang-alang ng Diyos ang mga limitasyong pangkaisipan ng kaniyang mga lingkod upang maunawaan nila ang kaniyang pananaw. Kung ipapaliwanag muli ang sinabi ng Diyos kay Abraham, ipinahihiwatig nito na may narinig siyang ulat na ang mga tao sa Sodom at Gomora ay lubhang masasama, kaya't bumaba siya upang magsiyasat. Kung sila nga ay kasing sama ng inilalahad ng ulat, tiyak na wawasakin niya sila. Sa katunayan, siyempre, hindi kailangan ng Maylalang ng sansinukob at Diyos ng langit at lupa na personal na bumisita sa lupa upang makuha ang impormasyong kailangan niya. Ito ay simpleng paraan lamang niya ng pagsasalita sa antas ng pagkaunawa ni Abraham.

Si Abraham ay Nanalangin para sa Kanila

Malinaw na naunawaan ni Abraham na nasa isip ng Panginoon ang posibleng pagkawasak ng Sodom at Gomorrah. Taos-puso niyang ipinamanhaga sa Panginoon na iligtas ang lungsod, lalo na kung may ilang matuwid na kaluluwa doon. Sa simula, tinanong ni Abraham kung papatawarin ba ang lungsod kung may limampung matuwid na kaluluwa doon. Nang ipagpatuloy niyang bawasan ang bilang,

posible na si Lot at ang kanyang pamilya ang nasa isip niya. Genesis 18:23-32

Ipinakita ng Panginoon ang kanyang pasensya kay Abraham at ang kanyang kagustuhang magpakita ng awa sa pamamagitan ng pagsunod sa kanyang pakiusap habang unti-unti niyang binababa ang bilang. Ngunit sa katotohanan, wala ni sampung matuwid ang natagpuan, kaya't winasak ang mga lungsod. Genesis 19:24,25

Ito ay nagbibigay-diin sa isang mahalagang punto kaugnay ng pangako ng Diyos na pagpapalain ang lahat ng bansa sa lupa. Ipinahiwatig ni Jesus na walang ginawa upang magdulot ng pagsisisi sa Sodom at Gomorra. Kung nagkaroon man, ipinaliwanag ni Jesus, mananatili sana sila at hindi sana nasira. (Mateo 11:23,24). Ngunit ang pinakamahalaga, ipinaliwanag din ni Jesus na sa panahon ng paghuhukom sa kaharian, bibigyan sila ng pagkakataon na magsisi, baguhin ang kanilang mga gawi, at magkamit ng buhay. Kaya, nakikita natin ang isang malinaw na halimbawa ng katotohanan na, kasama ng buong mundo, aalalahanin sila, alinsunod sa pangakong ginawa kay Abraham na sa pamamagitan ng kaniyang binhi ay pagpapalain ang lahat ng pamilya sa lupa. Gaano nga ba namin inaabangan ang malapit na katuparan nito at ng lahat ng mga pangako ng Diyos para sa kaniyang nilikhang tao!